

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/82/2014
Identifikačné číslo spisu:	5013201189
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5013201189.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, právnej veci navrhovateľov: 1/ P. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., 2/ L. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., 3/ H. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., ako právni nástupcovia po neb.: Ing. T. H., nar. XX.XX.XXXX, r. č.: XXXXXX/XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom bytom U., zast. JUDr. Mariánom Ďuranom, PhD., advokátom, so sídlom v Žiline, Tajovského 5, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o starobný dôchodok, na odvolanie pôvodného navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 24. apríla 2014, č. k. 25Sd /354/2013-36, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/354/2013-36 zo dňa 24. apríla 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18. novembra 2013 z r u š u j e a vec vracia odporkyni na ďalšie konanie.
Navrhovateľovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 24. apríla 2014 č. k. 25Sd/354/2013-365 potvrdil rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X z 18. novembra 2013, ktorým odporkyňa podľa § 142 ods. 4 písm. b) Zákona o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a § 259 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 16. augusta 2010.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal z obsahu dávkového spisu za preukázané, že navrhovateľ je od 1. januára 1990 poberateľom výsluhového dôchodku priznaného rozhodnutím Vojenského úradu Sociálneho zabezpečenia č. 65304006662709/2 zo dňa 13. januára 1999 podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov. Pre vznik nároku na výsluhový dôchodok a pre jeho výšku bola navrhovateľovi zhodnotená doba výkonu základnej vojenskej služby od 1. septembra 1960 do 27. júla 1962 vi. kategórii funkcií, doba služobného pomeru od 28. júla 1962 do 1. septembra 1974 v I. kategórii funkcií, doba služobného pomeru od 2. septembra 1974 do 22. októbra 1985 v II. kategórii funkcií a doba služobného pomeru od 23. októbra 1985 do 31. decembra 1998 v I. kategórii

funkcií.

Vzhľadom na to, že navrhovateľ získal najmenej 25 rokov zamestnania v služobnom pomere a vykonával najmenej 20 rokov služby zaradenú do I. kategórie funkcií, vznikol mu nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 Zákona o sociálnom zabezpečení od 18. mája 1996, t. j. pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. a preto odporkyňa žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 16. augusta 2010 zamietla v súlade so zákonom a jej rozhodnutie ako zákonné potvrdil.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, ktorým namietal, že súd prvého stupňa dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podrobne doterajší opísal priebeh konania pred odporkyňou a krajským súdom a citoval podstatný obsah ich rozhodnutí. Namietal, že pre posúdenie nároku navrhovateľa na starobný dôchodok z obdobia výkonu služby vojaka z povolania a to aj v zaradení služby do I. kategórie funkcií je Potvrdenie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia o poberaní výsluhového dôchodku navrhovateľom, vrátane potvrdenia, že na vznik nároku a výšku výsluhového dôchodku bola zhodnotená služba v I. kategórii funkcií, je právne nevýznamné. Potvrdenie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia slúži len ako potvrdenie zamestnávateľa o celkovej dobe zamestnania a výkone zamestnania zaradenom do I. kategórie funkcií podľa príslušného rezortného zoznamu. Nespochybnil, že dôchodok priznaný Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia podľa zákona č. 114/1998 Z. z. rozhodnutím č. 653040006662709/2 od 01.09.1999, je označený ako výsluhový. Zákon č. 328/2002 Z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov z povolania účinný od 01.07.2002 len považuje dôchodky priznané podľa zákona č. 114/1998 Z. z. za výsluhové a teda nie sú výsluhovými dôchodkami podľa zákona č. 328/2002 Z. z.

Poukázal na to, že zákon č. 114/1998 Zb. o sociálnom zabezpečení vojakov účinný od 1. mája 1998 v § 103 ustanovil, že V. časť zákona (§ 138) č. 100/1998 Zb. sa už na sociálne zabezpečenie vojakov z povolania nepoužije. Teda od účinnosti zákona č. 114/1998 Z. z., to je od dňa 1. mája 1998 sa piata časť zákona č. 100/1998 Zb. nepoužije na dôchodkové nároky vojakov z povolania vyplývajúce zo zákona o sociálnom zabezpečení č. 100/1998 Zb. Znamená to, že pre dôchodkové nároky vojakov z povolania zo zamestnaní vykonávaných v I. kategórii funkcií, ktoré sú považované za I. pracovnú kategóriu sa po 1. máji 1998 použijú všeobecné ustanovenia zákona č. 100/1998 Zb.. Preto aplikácia ustanovení § 132 ods. 1 /piata časť zákona/ a následne v súčinnosti s §142 ods. 4 zákona č.100/1988 Zb. odporkyňou, pri zamietnutí žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku, je v rozpore so zákonom č. 114/1998 Z. z.

Tiež pripomenul, že zákonodarca podľa ustanovenia § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. priznáva nároky poistencov z preferovanej I. pracovnej kategórie do 31. decembra 2023. Podľa § 255 ods. 1 a ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia je považované aj obdobie dôchodkového poistenia (zabezpečenia) získané pred 01.01.2004. Splnením podmienok ustanovených v zákone o sociálnom poistení a to v § 255 v spojitosti s § 60 ods. 1 /minimálne obdobie poistenia/ a ods. 2 dosiahnutím 62 rokov splnil navrhovateľ všetky podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok podľa platného zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Teda v spojitosti s ustanoveniami §§ 274, 255 a § 60 zákona o sociálnom poistení je Sociálna poisťovňa príslušná na rozhodovanie o nároku a výplate starobného dôchodku navrhovateľa.

Preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie rozhodnutie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa trvala na vecnej správnosti svojho rozhodnutia a navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Poukázala na to, že navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení od 18. mája 1996, t. j. pred dňom účinnosti zákona č. 114/1998 Z. z. a preto podľa § 142 zákona o sociálnom zabezpečení o dávke dôchodkového zabezpečenia má rozhodnúť Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.) skúmajúc podmienky konania (§103 O.s.p.) zistil (podľa Oznámenia o úmrtí evidovaného vo zväzku 38. ročník 2016 strana 154 por. č. 77 vydaného Matričným úradom Mesta Ružomberok dňa 29.02.2016), že v priebehu odvolacieho konania navrhovateľ dňa XX.XX.XXXX zomrel. Podľa Osvedčenia o dedičstve vydaného notárkou JUDr. Z. S. (podľa poverenia Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši) sp. zn. 5D/217/2016, D/not 75/2016 z 24.06.2016 dedičmi zo zákona sú: P. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., manželka; L. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., dcéra; H. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., dcéra; s ktorými súd v súlade s ustanovením § 107 ods. 3 O.s.p. ďalej pokračoval v konaní. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 24. augusta 2016 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok.

V zmysle § 259 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2004 v konaniach o nárokoch na dávky a výplatu dávok z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 129 zákona č. 100/1988 Zb. pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len "vojaci z povolania"), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

V zmysle § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že vznik nároku policajta na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku je viazaný na splnenie podmienky minimálne 25 rokov zamestnania, z ktorých minimálne 20 rokov získal v I. kategórii funkcií.

Podľa § 142 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú, pokiaľ ide o

- a) vojakov z povolania Česko-slovenskej armády, Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia,
- b) príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a o vojakov z povolania v pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra, orgán príslušného ministerstva,
- c) príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgán príslušného ministerstva spravodlivosti republiky.

V konaní nebolo sporným, že rozhodnutím Vojenského úradu Sociálneho zabezpečenia č. 65304006662709/2 zo dňa 13. januára 1999 bol navrhovateľovi podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov priznaný výsluhový dôchodok od 1. januára 1999.

Navrhovateľ, narodený XX.XX.XXXX, splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. dňom XX.XX.XXXX, ktorým dovŕšil vek 55 rokov, lebo k tomuto dňu získal viac ako 25 rokov zamestnania a vykonával viac ako 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Dňom 1. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení zákona č. 447/2002 Z. z. od 1. júla 2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužijú § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že v ňom uvedené ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. sa nepoužijú až od 1. júla 2002, počnúc ktorým mohol policajtom a vojakom najskôr vzniknúť nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z.

Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. však nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok tých vojakov, ktoré vznikli do 30. júna 2002.

Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na dávku vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., t. j. podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vo výške podľa § 133 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. už ku dňu 18.05.1996. Tento nárok mu zostal zachovaný podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a v zmysle § 142 ods. 4 písm. a) je o ňom príslušný rozhodnúť Vojenský úrad Sociálneho zabezpečenia. Na tejto skutočnosti nič nemení okolnosť, že o priznanie starobného dôchodku a jeho výplatu požiadal žiadosťou z 13. augusta 2013 od 16. augusta 2010. Príslušnosť odporkyne rozhodnúť o uplatnenom nároku navrhovateľa je vylúčená aj s poukazom na ust. 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. z dôvodu, že navrhovateľ nespĺňal podmienku trvania nepretržitého zamestnania od vzniku nároku na starobný dôchodok do 31. decembra 2003, čo vyplýva zo samotnej žiadosti navrhovateľa, v ktorej potvrdil, že bol od 08.01. do 16.02.1999 nezamestnaný a počas prerušenia zamestnania nepracoval, čomu nasvedčujú aj v spise odporkyne založené fotokópie mzdových listov za obdobie od 17.02.1999 do 30.11.2001.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so záverom, že odporkyňa nemá kompetenciu rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok a že správne táto kompetencia na rozhodnutie patrí príslušnému orgánu v súlade s § 142 ods. 4 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení, t. j. v danom prípade Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia.

Vzhľadom na to, že zákon č. 461/2003 Z.z. neupravuje postup odporkyne v situácii, ak nedisponuje právomocou na rozhodnutie, v takom prípade sa použijú všeobecné predpisy o správnom konaní (§ 20 zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok) a pretože v predmetnej veci odporkyňa takto nepostupovala, z tohto dôvodu odvolací súd považoval jej rozhodnutie za nesúladné so zákonom a podľa § 250ja ods. 3 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. e/ O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd neprihliadol na námietku právneho zástupcu navrhovateľa, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový príspevok resp. len príspevok k výsluhovému dôchodku a teda doba služby, za ktorú bol priznaný nezaložila nárok na priznanie výsluhového dôchodku, keďže ani samotný navrhovateľ na pojednávaní dňa 24. apríla 2014 nespochybnil, že rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia mu bol od 01.01.2009 priznaný výsluhový dôchodok, čo vyplýva aj z potvrdenia tohto úradu z 08.03.2007 oboznámeného súdom z dávkového spisu a za dôvodnú odvolací súd nepovažoval ani námietku navrhovateľa, že o jeho nároku na starobný dôchodok má rozhodovať odporkyňa, keďže v čase vzniku jeho nároku na starobný dôchodok (dňa 18.05.1996) mal a naďalej má kompetenciu na rozhodovanie o tomto nároku Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia (§ 142 ods. 4 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb.).

V ďalšom konaní je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.). Aj keď odporkyňa dospela k správne mu záveru, že nie je v jej kompetencii posúdiť žiadosť navrhovateľa o prehodnotenie sumy starobného dôchodku, nie je oprávnená o tejto žiadosti vôbec rozhodovať. Z dôvodu nedostatku právomoci o žiadosti rozhodnúť postúpi žiadosť navrhovateľa na rozhodnutie Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia (§ 142 ods. 4 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb.).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 224 ods. 1, 2 v spojení s § 150 ods. 1 O.s.p., keďže k zrušeniu napadnutého rozhodnutia došlo z iných ako navrhovateľom uplatňovaných dôvodov.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.